

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.411.004.01.2023

Pan
Kevin Nowacki
Prezes Zarządu
Fundacji Instytut Poznański
ul. Młyńska 14
61-730 Poznań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.441.173.2023 Komisji Rozstrzygającej NIK z 30 listopada 2023 r. oraz treścią pisma LPO.411.004.01.2023 z dnia 20 października 2023 r. w sprawie sprostowania oczywistych omyłek pisarskich)

D/23/505 - Udzielanie, wykorzystanie i rozliczanie środków wsparcia finansowego z wybranych programów realizowanych przez Narodowy Instytut Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja Instytut Poznański ul. Młyńska 14, 61-730 Poznań
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kevin Nowacki - od 1 lutego 2023 r. Funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił od 24 sierpnia 2018 r. Jan Zujewicz.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wnioskowanie o dotacje oraz realizacja i rozliczanie umów o dotacje projektów finansowanych ze środków otrzymanych z Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. 2. Efekty udzielonego wsparcia.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli, z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres, mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1) Sylwia Zakrzewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/75/2023 z 12 maja 2023 r., upoważnienie do kontroli nr LPO/145/2023 z 11 września 2023 r. 2) Marcin Komorowicz, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/88/2023 z 23 maja 2023 r., upoważnienie nr LPO/137/2023 z 23 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 1-2b)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą Fundacja, zgodnie z celem jej powołania, realizowała i rozliczała siedem projektów, z czego trzy zostały w pełni zakończone, a cztery pozostawały w trakcie realizacji³. Wszystkie projekty były realizowane w terminie wynikającym z umowy. Wnioski o dotacje zawierały pełne i rzetelne informacje oraz składane były w terminach określonych w regulaminach danych konkursów/priorytetów. Zrealizowane umowy o udzielenie dotacji odzwierciedlały założone w nich cele, wskaźniki i efekty. Fundacja prowadziła wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową oraz ewidencję księgową dla wszystkich zadań, a wydatki ponoszone były w okresach wskazanych w umowach zawartych z Narodowym Instytutem Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego⁴.

Fundacja niezgodnie z zapisami regulaminów danych konkursów oraz zawartymi z NIW umowami wydatkowała kwotę 7,7 tys. zł, która stanowiła 0,5% środków pozyskanych w ramach dotacji⁵. W ocenie NIK, wydatki te należy uznać za wydatki niekwalifikowalne, podlegające zwrotowi do instytucji dotującej.

Ustalenia kontroli wykazały także, że jedno (z siedmiu objętych badaniem) sprawozdanie zostało wysłane po terminie określonym w umowie, a w dwóch przypadkach Fundacja dokonała zwrotów niewykorzystanych środków po terminach określonych w umowach, co skutkowało zapłatą odsetek w wysokości 60,0 zł. Ponadto, niezgodnie z postanowieniami odpowiednich regulaminów konkursu PROO - 1a Edycja 2020 i PROO-4 Edycja 2020 Fundacja nie występowała do NIW o zgodę na dokonanie wydatków w ramach przesunięć poszczególnych pozycji budżetu (dotyczyło to odpowiednio kwot 2,1 tys. zł i 2,8 tys. zł), co było sprzeczne z zasadami określonymi w poszczególnych regulaminach konkursów.

W jednym przypadku Fundacja zamieściła dane dotyczące źródeł finansowania danego projektu w zakładce „Aktualności”, a nie w zakładce dotyczącej danego projektu.

W wyniku realizacji zawartych umów osiągnięto założone cele i efekty, pomimo wyżej stwierdzonych nieprawidłowości.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Ponadto, dwa projekty przyjęła do wykonania w latach 2023-2024.

⁴ Zwanym dalej: „NIW”

⁵ Kwota 2,7 tys. zł związana z zakupem biletów lotniczych została poniesiona przed określonym w umowie terminem realizacji zadania, zaś kwota 4,0 tys. zł została wydatkowana ponad limit wydatków określony dla danego działania we wnioskach o dofinansowanie (dodatkowe wynagrodzenie koordynatorów projektów). Z kolei, kwotę 1,0 tys. zł⁵ Fundacja wydatkowała pomimo tego, iż takiego rodzaju wydatku nie przewidziano we wniosku o dofinansowanie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

Opis stanu faktycznego

1. Fundacja funkcjonowała od 24 sierpnia 2018 roku. Jej celem była budowa i wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Poznania i województwa wielkopolskiego. Dla osiągnięcia celu podstawowego Fundacja mogła realizować zadania polegające m.in. na: krzewieniu idei samorządności obywatelskiej, wspieraniu aktywności społecznej i obywatelskiej oraz wspieraniu lokalnych inicjatyw społecznych i samorządowych, działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁷.

(akta kontroli str. 73-87, 113-127, 142-160)

Fundacja w latach 2020-2022 była finansowana przede wszystkim ze środków budżetu państwa (tj. od 87,89% w 2021 r. do 99,33 % w 2020 r.). Źródłem finansowania były także darowizny (od 0,67% w 2020 r. do 12,11% w 2021 r.)

(akta kontroli str. 73-87, 113-127, 142-160)

W latach 2020-2023⁸ Fundacja złożyła do Narodowego Instytutu Wolności osiem wniosków o udzielenie dotacji na łączną kwotę 2 010,6 tys. zł. Wartość ww. wniosków zaakceptowana przez NIW wyniosła 1 719,60 tys. zł, z czego:

- trzy o łącznej wartości 1 004,4 tys. zł zostały zrealizowane,
- cztery o łącznej wartości 721,0 tys. zł w trakcie realizacji (w tym dwa przyjęte do realizacji w 2022 r. i dwa w 2023 r.),
- jeden o wartości 10,0 tys. zł został odrzucony⁹.

W okresie objętym kontrolą Fundacja realizowała:

- zadanie pod tytułem „Udział w Visegrad Civil Society Influential Program organizowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów”. Dotacja Priorytetu 5 Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO - Wsparcie doraźne. Edycja 2020 w wysokości 5,8 tys. zł. Zadanie zostało zakończone i całkowicie rozliczone;
- zadanie pod tytułem „Narodziny nowego Poznania”. Dotacja Priorytetu 4 Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO–Rozwój instytucjonalny think tanków obywatelskich. Edycja 2020 w wysokości 299,8 tys. zł¹⁰. Zadanie zostało zakończone i całkowicie rozliczone;
- zadanie pod tytułem „Instytut jeszcze bardziej Poznański”. Dotacja Priorytetu 1a - Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO - Wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego. Edycja 2020 w wysokości 698,8 tys. zł¹¹. Zadanie zostało zakończone i całkowicie rozliczone;
- zadanie pod tytułem „Wieczysty Fundusz Rozwoju Wielkopolski”. Dotacja Priorytetu 2a Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

⁸ Do 30 czerwca 2023r.

⁹ Konkurs PROO-5 Edycja 2023 „Aktywne społeczeństwo w działaniu (życie publiczne).

¹⁰ Z czego na 2020 r. 92,0 tys. zł i na 2021 r. 207,8 tys. zł.

¹¹ Z czego na 2020 r. 145,0 tys. zł, 2021 r. 35,0 tys. zł i na 2022 r. 518,8 tys. zł.

2030 PROO – Wspieranie działań statutowych organizacji sektora pozarządowego, wspieranie rozwoju instytucjonalnego organizacji Edycja 2022 w wysokości 260,0 tys. zł¹². Zadanie planowano zrealizować do końca 2024 r.;

- zadanie pod tytułem „Rozwój nowego Poznania”. Dotacja priorytetu 4 Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO. Edycja 2022 w wysokości 154,0 tys. zł¹³. Zadanie planowano realizować do końca 2023 r.

Ponadto, w 2023 r. Fundacja przyjęła do realizacji:

- zadanie pod tytułem „Pod kontrolą obywateli”. Dotacja priorytetu 3 Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PROO - Wspieranie działań statutowych organizacji sektora pozarządowego, wspieranie rozwoju instytucjonalnego tych organizacji (...) Edycja 2023 w wysokości 140,0 tys. zł¹⁴.
- zadanie pod tytułem „Działania edukacyjno-patriotyczne pn. Żywe historie Powstania Wielkopolskiego 2023-2024” Priorytetu 2 Rządowego Programu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030 Edycja 2023 w wysokości 167,0 tys. zł¹⁵.

Wnioski o dotacje, na podstawie których zawarto umowy z NIW, były składane w terminach określonych w regulaminach danych konkursów/priorytetów i w wymaganej formie. Zawierały one wymagane informacje, dotyczące planowanych działań, wydatków, zakupów oraz określały wskaźniki służące ocenie stopnia realizacji zadania.

(akta kontroli str. 5, 2994)

2. Po uzyskaniu dotacji Fundacja niezwłocznie podejmowała działania mające na celu realizację poszczególnych zadań, zgodnie z zapisami umów. Wyznaczano koordynatorów projektów, osobę do obsługi prawnej projektów oraz podmiot zewnętrzny prowadzący obsługę finansowo-księgową każdego projektu.

W celu realizacji poszczególnych projektów Fundacja zatrudniała na umowę zlecenie następującą liczbę osób:

- 12 osób w celu realizacji zadania pod tytułem „Narodziny nowego Poznania”, w tym dziewięciu ekspertów prowadzących obszary tematyczne, jedną osobę do organizacji debat, dwóch koordynatorów projektu;
- 30 osób w celu realizacji zadania „Instytut jeszcze bardziej Poznański”, w tym dwóch fundraiserów¹⁶, dwie do współorganizacji Orszaku Trzech Króli, dziesięciu do organizacji konkursu „Żywe Powstanie”, siedmiu do organizacji kongresu społeczno-gospodarczego, dwie do organizacji „Toastu za zwycięstwo”, pięciu koordynatorów projektów, jedną osobę do opracowania Strategii Rozwoju Fundacji i jedną do obsługi prawnej projektu;
- dwóch koordynatorów projektu w celu realizacji zadania pod tytułem „Wieczysty Fundusz Rozwoju Wielkopolski”;
- 11 osób w celu realizacji zadania pod tytułem „Rozwój nowego Poznania”, w tym jedną do stworzenia podstrony Fundacji, dwóch koordynatorów

¹² Z czego na 2022 r. 90,0 tys. zł, 2023 r. 90,0 tys. zł i 2024 r. 80,0 tys. zł.

¹³ Z czego na 2022 r. 77,0 tys. zł, 2023 r. 77,0 tys. zł

¹⁴ Okres realizacji 01.03.2023 - 20.12.2024.

¹⁵ Okres realizacji 01.03.2023 – 31.12.2024.

¹⁶ Osoba pozyskująca środki pieniężne w szczególności w postaci darowizn, dotacji i grantów.

projektu, jednego fotografa, jedną graficzkę oraz sześcioro ekspertów do opracowania raportów graficznych.

W okresie objętym kontrolą Fundacja nie zatrudniała pracowników na umowę o pracę. Prezes Zarządu Fundacji nie pełnił równocześnie funkcji koordynatora projektu lub eksperta.

(akta kontroli str.2981-2984)

Prezes Fundacji wyjaśnił, że „nie ma żadnego obowiązku przeprowadzania konkursów na wybór zleceniobiorców, zgodnie z obowiązującymi przepisami i regulaminami dotacyjnymi. Dotychczas Instytut Poznański stosował praktykę zatrudniania osób, z którymi wcześniej współpracował przy różnych projektach i dobrze znał ich kompetencje. Ważne jest dla nas, aby zapewnić jakość i skuteczność realizowanych działań, dlatego wybieraliśmy osoby na podstawie ich doświadczenia i umiejętności, które znaliśmy wcześniej. Przyczynia się do efektywnej realizacji naszych misji i projektów.”

(akta kontroli str. 376-299)

Do każdego zadania, w ewidencji księgowej, wyodrębniono konta analityczne, na których ujmowano operacje księgowe dotyczące danego zadania.

(akta kontroli str. 5-2994)

3. Analizie poddano realizację pięciu zadań, w wyniku których poniesiono wydatki w łącznej kwocie 1 161,9 tys. zł, tj.:

- zadanie pod tytułem „Udział w Visegrad Civil Society Influential Program organizowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów” o wartości 5,8 tys. zł,
- zadanie pod tytułem „Narodziny nowego Poznania” o wartości 299,8 tys. zł,
- zadanie pod tytułem „Instytut jeszcze bardziej Poznański” o wartości 691,4 tys. zł,
- zadanie pod tytułem „Wieczysty Fundusz Rozwoju Wielkopolski” o wartości 87,9 tys. zł,
- zadanie pod tytułem „Rozwój nowego Poznania” o wartości 77,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 5, 2994)

Kontrolą objęto 100% wydatków poniesionych do końca marca 2021 r. na realizację ww. projektów (tj. 1 161,9 tys. zł). Badanie prawidłowości wydatkowania środków w ramach dotacji, ich dokumentowania i ewidencjonowania wykazało, że w przypadku każdej umowy poniesiony wydatek:

- przewidziany był w budżecie projektu - poza jednym przypadkiem opisanym w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- termin poniesienia wydatku odpowiadał terminowi określone w umowie/aneksie do umowy (zgodny był z harmonogramem) poza jednym przypadkiem opisanym w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- wysokość poniesionego wydatku odpowiadała wysokości przewidzianej w umowie;
- dostawa towarów została zrealizowana, a usługa wykonana;
- kwalifikowalne wydatki ponoszone w związku z realizacją zadania były dokumentowane za pomocą dowodów księgowych, spełniających wymagania określone dla dowodu księgowego, określone ustawą o rachunkowości;

- dowody księgowe były rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentowały, kompletne oraz wolne od błędów rachunkowych,
- dokument (faktura/rachunek) potwierdzający poniesienie wydatku zawierał informację o sfinansowaniu wydatku ze środków dotacji, był opisany na odwrocie w sposób trwały oraz tak aby możliwe było powiązanie go z konkretnym wydatkiem projektowym.

(akta kontroli str. 376-2997)

4. W odniesieniu do badanych zadań, Fundacja podpisała łącznie pięć aneksów do umów, których powodem była przede wszystkim zmiana rachunku bankowego, na który miały być przekazywane środki w ramach przyznanej dotacji (dwa aneksy) oraz aktualizacja treści dofinansowanego wniosku (trzy aneksy), w tym dokonanie zmian w budżecie i zmiana wydatków bieżących na wydatki majątkowe (jeden aneks). Wnioski o aneks były składane w terminie określonym w umowie. Przesunięcia wydatków pomiędzy poszczególnymi pozycjami kosztów dokonano za zgodą NIW, jednak w większości przypadków dopiero po złożeniu sprawozdania, co było sprzeczne z regulaminem danego konkursu. Przykładowo w ramach dotacji PRO04/3/2020 zgodę NIW na przesunięcia pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetu Fundacja otrzymała dopiero po złożeniu sprawozdania z realizacji zadania, a nie przed dokonaniem wydatków, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 5, 2994, 2996-3454)

5. W celu realizacji poszczególnych projektów Fundacja poniosła wydatki administracyjne w łącznej wysokości 432,5 tys. zł (co stanowiło 37,3% rozliczonych przez NIW wydatków w ramach projektów)¹⁷, tj.:

- 138,5 tys. zł w celu realizacji zadania pod tytułem „Narodziny nowego Poznania”, z czego 48,8 tys. zł w 2020 r. i 89,7 tys. zł w 2021 r., co stanowiło 46,2% środków wykorzystanych w ramach dotacji. Dotyczyło to zatrudnienia 13 osób, w tym dziewięciu ekspertów prowadzących obszary tematyczne, dwóch osób do organizacji debat oraz dwóch koordynatorów projektu;
- 234,2 tys. zł w celu realizacji zadania „Instytut jeszcze bardziej Poznański”, z czego 93,0 tys. zł w 2020 r., 20,6 tys. zł w 2021 r. i 120,6 tys. zł w 2022 r., co stanowiło 33,9% środków wykorzystanych w ramach dotacji. Dotyczyło to zatrudnienia 28 osób w tym dwóch fundraiserów¹⁸, dwóch osób do współorganizacji Orszaku Trzech Króli, dziewięciu do organizacji konkursu „Żywe Powstanie”, ośmiu do organizacji kongresu społeczno-gospodarczego, jednej do organizacji „Toastu za zwycięstwo”, pięciu koordynatorów projektów, jednej osoby do opracowania Strategii Rozwoju Fundacji i jednej do obsługi prawnej projektu;
- 40,0 tys. zł w 2022 r. w celu realizacji zadania pod tytułem „Wieczysty Fundusz Rozwoju Wielkopolski”, co stanowiło 45,6% środków wykorzystanych w ramach dotacji i dotyczyło zatrudnienia dwóch koordynatorów projektu. Ponadto, do 31 marca 2023 r. ze środków z dotacji

¹⁷ Pozostałe koszty przeznaczono m.in. na: wynajęcie nieruchomości, organizację debat tematycznych, zakup sprzętu biurowego, zakup nieruchomości, organizację kongresu gospodarczego, współorganizację Orszaku Trzech Króli, organizację konkursu „Żywe powstanie” i zakup nagród dla laureatów, organizacji „Toastu za zwycięstwo”, opracowanie polityki rachunkowości, księgi znaku Instytutu i strategii rozwoju, odnowienie strony Instytutu.

¹⁸ In. specjalista do spraw pozyskiwania funduszy – osoba specjalizująca się w pozyskiwaniu funduszy (fundraisingiem) lub darowizn rzeczowych na cele społeczne.

sfinansowano wynagrodzenie dwóch osób: koordynatora projektu i od obsługi prawnej projektu w łącznej kwocie 9,7 tys. zł;

- 19,6 tys. zł w 2022 r. w celu realizacji zadania pod tytułem „Rozwój nowego Poznania”, co stanowiło 25,5% środków wykorzystanych w ramach dotacji i dotyczyło zatrudnienia dwóch osób, w tym jednej do stworzenia podstrony Fundacji i jednego koordynatora projektu. Ponadto, do 31 marca 2023 r. ze środków z dotacji sfinansowano wynagrodzenie koordynatora projektu w łącznej kwocie 10,2 tys. zł.

Wydatki związane z obsługą finansowo-księgową ww. projektów wyniosły łącznie 36,0 tys. zł, z czego w ramach projektu PROO1a 18,0 tys. zł i PROO4 18,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 2981-2984)

6. Fundacja prowadziła dokumentację finansowo-księgową oraz wyodrębnioną ewidencję księgową dla wszystkich realizowanych zadań zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości. W ewidencji tej dla każdego zadania, wyodrębniono konta analityczne, na których ujmowane były operacje księgowe dotyczące danego zadania. Ponadto w celu identyfikacji poszczególnych zadań i działań w ramach danego budżetu, dla każdego zadania wprowadzono numer i nazwę konta odpowiadające nazwie wydatku i przypisanemu wskaźnikowi dla danego działania określonego we wniosku o dofinansowanie.

(akta kontroli str. 305, 376-2997)

7. W żadnej z badanych umów nie nastąpiło powierzenie wykonania zadania podwykonawcy/podmiotowi niebędącemu stroną umowy o dotację.

(akta kontroli str. 376-2997)

8. Łączna kwota do zwrotu do NIW z tytułu niewykorzystanych środków w ramach dotacji wyniosła 11,2 tys. zł, w tym w związku z realizacją projektów:

- „Udział w Visegrad Civil Society Influential Program organizowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów” – zwrot 1,8 tys. zł nastąpił po terminie określonym w § 8 ust. 1 umowy z 1 kwietnia 2020 r.¹⁹,
- „Narodziny nowego Poznania” – 0,04 tys. zł,
- „Instytut jeszcze bardziej Poznański” - 7,3 tys. zł, w tym kwotę 7,2 tys. zł zwrócono po terminie określonym w § 9 ust. 3 pkt 2 umowy z 1 września 2020 r.²⁰,
- „Wieczysty Fundusz Rozwoju Wielkopolski” – 2,1 tys. zł,

Kwoty te, w dwóch przypadkach, zostały zwrócone po terminach określonych w umowach, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W związku z realizacją zadań, Fundacja nie uzyskiwała przychodów z tytułu realizowanych zadań, w tym z odsetek bankowych od przekazanych dotacji.

(akta kontroli str. 5, 263, 306-313, 513-522, 2994)

9. Fundacja, zgodnie z postanowieniami umów, informowała opinię publiczną o fakcie otrzymania dotacji na realizację badanych projektów. Następowo to m.in. poprzez:

- oznaczanie dokumentów wymaganą informacją o sfinansowaniu zadania z NIW;

¹⁹ Skutkowało to zapłatą odsetek jak od zaległości podatkowych w kwocie 0,006 tys. zł.

²⁰ Skutkowało to zapłatą odsetek w wysokości 0,05 tys. zł.

- zamieszczenie na stronie internetowej Instytutu informacji o realizowanym projekcie, w tym o źródle jego sfinansowania oraz krótkiego opisu zadania. Jedynie w przypadku „Orszaku Trzech Króli” organizowanym w 2021 r. i finansowanym z PROO1a, informacje te zamieszczono w różnych zakładkach/podstronach Instytutu, natomiast nie zamieszczono takich informacji w zakładce dotyczącej danego projektu;
- oznakowanie nieruchomości zakupionej ze środków z dotacji logotypem oraz informacją o sfinansowaniu jej m.in. z dotacji z NIW.

(akta kontroli str. 3469)

10. NIW nie przeprowadzał kontroli projektów realizowanych przez Fundację. W okresie objętym kontrolą pracownicy NIW nie przeprowadzali również wizyt monitorujących w trakcie realizacji zadań.

(akta kontroli str. 2993)

11. Badanie prawidłowości wypełnienia przez Fundację obowiązków sprawozdawczych wykazało, że:

- sprawozdania składano w wymaganej formie,
- jedno z ośmiu sprawozdań zostało złożone po terminie określonym w umowie (tj. sprawozdanie za 2020 r. z realizacji zadania PROO/1a/15/2020 zostało złożone 16 dni po terminie określonym w umowie), co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- w jednym przypadku treść sprawozdania nie była zgodna z dokumentacją źródłową oraz danymi ujętymi w ewidencji księgowej (tj. sprawozdanie za 2022 r. z realizacji zadania PROO1a/15/2020), co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 314-316, 376-2997)

12. Badanie prawidłowości postępowania Fundacji z zakupionym sprzętem i nieruchomością w ramach realizacji umów wykazało, że:

- nie wystąpił przypadek zbycia rzeczy zakupionych ze środków z dotacji,
- sprzęt (dwie pary słuchawek zakupione w ramach projektu PROO4/3/2020) i nieruchomości (zakupiona w ramach projektu PROO1a/15/2020) zostały oznaczone w sposób umożliwiający odbiorcy odczytanie informacji dotyczącej źródła finansowania, w wymagane logotypy NIW oraz programowe PROO.

(akta kontroli str. 376-1595, 1597-1957)

13. Dotacje uzyskane z NIW na realizację zadań, zostały wydatkowane co do zasady zgodnie z harmonogramami i w wysokościach przewidzianych w umowach (i ewentualnych aneksach) oraz zgodnie z przeznaczeniem określonym we wnioskach. Niemniej jednak w przypadku:

- dotacji PROO/5/2020: zakupu biletów lotniczych w kwocie 2,7 tys. zł dokonano przed terminem realizacji zadania, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- dotacji PROO/1a/15/2020 przyznanej na 2022 r.: poniesiono wydatki w łącznej kwocie 5 tys. zł, które nie zostały przewidziane we wniosku o dofinansowanie (tj. sfinansowano udział w forum Ekonomicznym w Karpaczu w kwocie 1 tys. zł i sfinansowano wynagrodzenie koordynatorów projektów w kwocie zawyżonej o 4,0 tys. zł) oraz rozliczono koszty zakupu nieruchomości w kwocie 5,2 tys. zł, podczas gdy z ewidencji księgowej prowadzonej do projektu wynika kwota 2,1 tys. zł, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;

— dotacji PROO/1a/15/2020, PROO/4/2020 i PROO/2a/2022: składki ZUS i zaliczki na podatek dochodowy odpowiednio wynoszące 3,1 tys. zł i 1,4 tys. zł były opłacane po wymaganych terminach²¹, a opóźnienie wyniosło od 6 do 217 dni, co zostało opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 201-375, 378-747, 1042-1595, 3454-3466))

14. Wszystkie trzy zakończone projekty zostały zrealizowane w terminie określonym w umowie, z kolei dwa pozostałe, będące w trakcie realizacji, przebiegały w sposób zgodny z harmonogramem zadań zamieszczonym we wnioskach o dofinansowanie.

(akta kontroli str. 5, 2996)

15. W okresie objętym kontrolą zakończono realizację trzech projektów, a kolejne dwa częściowo zostały rozliczone:

1. Celem projektu pt. „Udział w Visegrad Civil Society Influential” był udział Prezesa Fundacji w wizycie studyjnej w ramach „Visegrad influential Programme”. Udokumentowano poniesione wydatki na ten cel oraz zgromadzono dokumentację fotograficzną z odbytej wizyty.

(akta kontroli str. 201-375, 1607-1621)

2. W ramach zadania „Narodziny nowego Poznania” planowano:

- organizację dziewięciu debat tematycznych,
- przygotowanie dziewięciu raportów tematycznych,
- przygotowanie i publikację raportu ogólnego,
- organizację debaty ogólnej,
- przygotowanie i wysłanie sprawozdania za każdy rok,
- skuteczność fanów Instytutu,
- zapewnienie sprzętu biurowego.

Potwierdzeniem realizacji ww. wskaźników było opublikowanie na stronie internetowej Instytutu raportów tematycznych i raportu ogólnego oraz zgromadzenie/przedłożenie dokumentacji poświadczającej poniesienie wydatków za najem nieruchomości na potrzeby siedziby Instytutu, a także dokumentacja finansowo-księgowo potwierdzająca zapewnienie obsługi księgowo-kadrowej i prawnej. Cele zakładane w projekcie, w tym efekty rzeczowe, zostały w wyniku jego realizacji osiągnięte i były one zgodne z pierwotnymi założeniami²².

(akta kontroli str. 1597-1957, 1607-1621)

3. W ramach zadania „Instytut jeszcze bardziej Poznański” planowano m.in.:

- organizację kongresu społeczno-gospodarczego,
- współorganizację Orszaku Trzech Króli,

²¹ Zgodnie z art. 32 oraz art. 38 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnicy przekazują kwoty pobranych zaliczek na podatek w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano zaliczki, na rachunek urzędu skarbowego. Z kolei, zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc nie później niż do 15 dnia następnego miesiąca - dla płatników składek posiadających osobowość prawną. Zgodnie z regulaminami ww. konkursów²¹ wydatki w ramach wykonania zadania są kwalifikowalne, jeżeli m.in. faktycznie zostały poniesione w okresie objętym umową i są zgodne z odrębnymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Zatem nierespektowanie zasad i terminów określonych w ww. przepisach uzasadnia uznanie ww. wydatków za niekwalifikowalne i podlegające zwrotowi do NIW-CRSO.

²² Zaplanowane do osiągnięcia cele projektu nie były zmieniane.

- organizację konkursu „Żywe Powstanie”,
- organizację „Toastu za zwycięstwo”,
- stworzenie zespołu ekspertów,
- stworzenie Strategii Rozwoju Instytutu,
- zatrudnienie koordynatorów projektu,
- zatrudnienie fundraisera,
- zapewnienie obsługi księgowo-kadrowo-płacowo-prawnej,
- stworzenie polityki rachunkowości Instytutu,
- zapewnienie siedziby Instytutu,
- odnowienie strony internetowej instytutu,
- stworzenie księgi znaku Instytutu,
- zakup nieruchomości na potrzeby zapewnienia siedziby Instytutu²³.

Potwierdzeniem realizacji ww. wskaźników była dokumentacja zdjęciowa i elektroniczna wykonana podczas wydarzeń, stworzenie odpowiednich dokumentów Instytutu, dokumenty poświadczające poniesienie wydatków za najem nieruchomości na potrzeby siedziby Instytutu, zakup nieruchomości oraz dokumenty finansowo-księgowe potwierdzające zapewnienie obsługi księgowo-kadrowej i prawnej. Cele zakładane w projekcie, w tym efekty rzeczowe zostały osiągnięte w wyniku jego realizacji i były one zgodne z pierwotnymi założeniami. Zaplanowane do osiągnięcia cele projektu były zmieniane, skutkiem czego było wprowadzenie nowego celu jakim był zakup nieruchomości.

WW. zakupiona nieruchomość była wykorzystywana na organizację różnych spotkań, czy debat w ramach prowadzonego przez Instytut Cyryl-Clubu. Prezes Instytutu zeznał, że cyt. *w ramach Cyryl-Clubu udostępniana jest również nieruchomość nieodpłatnie innym organizacjom pozarządowym. Spotkania w Cyryl-Clubie odbywają się co najmniej raz w tygodniu i dotyczą tematyki gospodarczej, ekonomicznej, a w najbliższym czasie odbędą się np. warsztaty z pomocy dla zwierząt. Dodatkowo wyjaśnił, że cyt. od lipca 2022 r. starał się przynajmniej raz w tygodniu organizować spotkania w siedzibie Instytutu, głównie za sprawą projektu „Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Poznaniu”, który jest realizowany przez Fundację Instytut Poznański. Wskazał, że nieruchomość nigdy nie była wynajmowana odpłatnie, co oznacza, że nie pobieraliśmy opłat za jej użytkowanie. Ponadto, oprócz organizowania własnych spotkań, regularnie udostępnialiśmy naszą siedzibę innym organizacjom pozarządowym oraz grupom nieformalnym, które współpracują z Instytutem Poznańskim. Przykładem takiej współpracy jest grupa osób z parafii przy ul. Fredry w Poznaniu, która regularnie korzystała z naszych pomieszczeń.*

(akta kontroli str. 376-1595, 1607-1621, 2984, 3470-3478)

4. W ramach zadania „Wieczysty Fundusz Rozwoju Wielkopolski” w 2022 r. planowano m.in.:

- działania promocyjno-informacyjne poprzez pozyskanie 2 200 fanów,

²³ Zakupu nieruchomości w kwocie 1 203,9 tys. zł (w tym koszty dodatkowe zw. z zakupem 28,9 tys. zł) dokonano: ze środków z NIW w kwocie 180,2 tys. zł (w tym koszty dodatkowe w łącznej kwocie 5,2 tys. zł), ze środków z Instytut Myśli Dziedzictwa Narodowego w kwocie 1 000,0 tys. zł i ze środków własnych Fundacji w kwocie 23,7 tys. zł – koszty dodatkowe.

- organizację warsztatów koncepcyjnych,
- zatrudnienie dwóch koordynatorów,
- przygotowanie koncepcji badania kapitału żelaznego i przeprowadzenie badań.

Potwierdzeniem realizacji ww. wskaźników była dokumentacja z przeprowadzonych badań, liczba fanów na Facebooku oraz dokumenty poświadczające poniesienie wydatków na realizację ww. zadań. Cele zakładane w projekcie²⁴, w tym efekty rzeczowe, zostały w wyniku jego realizacji osiągnięte i były one zgodne z pierwotnymi założeniami.

(akta kontroli str. 1607-1621, 2312-2563)

5. W ramach zadania „Rozwój nowego Poznania” w 2022 r. planowano m.in.:

- stworzenie podstrony pn. „Centrum Analiz Instytutu Poznańskiego”,
- opracowanie i opublikowanie na ww. podstronie sześciu raportów tematycznych,
- zatrudnienie sześciu ekspertów do opracowania ww. raportów,
- zatrudnienie zespołu projektowego,
- organizację inauguracji centrum Analiz Instytutu Poznańskiego.

Potwierdzeniem realizacji ww. wskaźników było stworzenie podstrony Centrum Analiz Instytutu Poznańskiego i zamieszczonych tam raportów, dokumentacja poświadczająca poniesienie wydatków na zatrudnienie ekspertów i zespołu projektowego oraz inaugurację Centrum Analiz Instytutu Poznańskiego. Cele zakładane w projekcie²⁵, w tym efekty rzeczowe, zostały w wyniku jego realizacji osiągnięte i były one zgodne z pierwotnymi założeniami.

(akta kontroli str. 1607-1621, 2564-2977)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ramach realizacji zadania pn. „Udział w Visegrad Civil Society Influential” na podstawie umowy nr 6/PROO/5/2020 z 1 kwietnia 2020 r. rozliczono wydatki w kwocie 2,7 tys. zł²⁶ z tytułu zakupu biletów lotniczych. Wydatki te poniesiono odpowiednio 3 i 6 marca 2020 r., tj. przed terminem realizacji zadania określonym w § 2 ust. 1 umowy z 1 kwietnia 2020 r.²⁷ oraz ze środków zgromadzonych na prywatnym rachunku bankowym Prezesa Fundacji (zamiast ze środków z dotacji). Było to sprzeczne z zasadami finansowania i realizacji zadania określonymi w pkt. 7.6. regulaminu konkursu zgodnie z którymi wydatki w ramach zadania są kwalifikowalne, jeżeli zostały faktycznie poniesione w okresie wskazanym w umowie i sfinansowane ze środków z dotacji.

(akta kontroli str. 201-375)

Ówczesny Prezes Fundacji wyjaśnił m.in., że wskazany i opisany tryb i tok ponoszenia wydatków był niezbędny do realizacji zadania publicznego we właściwym zakresie, zgodnym merytorycznie z treścią złożonego w pierw wnióska, a następnie zawartej z Narodowym Instytutem Wolności umowy, do której wspomniany wniosek był załącznikiem. Wskazał, że środki na konto Instytutu

²⁴ Zaplanowane do osiągnięcia cele projektu nie były zmieniane.

²⁵ Zaplanowane do osiągnięcia cele projektu nie były zmieniane.

²⁶ Faktury nr F/40/03/2020 z dnia 3 marca 2020 r. oraz nr F/73/03/2020 z dnia 6 marca 2020 r.

²⁷ Termin realizacji zadania został ustalony od dnia 7 marca do 15 kwietnia 2020 r.

wpłynęły 7 kwietnia 2020 r., czyli praktycznie po realizacji zadania (udział w programie "Visegrad Civil Society Influential Program" miał miejsce w dniach 8-12 marca 2020 r.). Sytuacja ta wymuszała skorzystanie ze środków własnych - albo fundacji, albo prywatnych. Podał również, że ze względu na to, iż główną treścią zadania publicznego był udział w "Visegrad Civil Society Influential Program" oraz ze względu na to, że termin tego wydarzenia był z góry ustalony i niezmienny (8-12 marca), konieczne było poniesienie niektórych wydatków objętych zadaniem przed terminem podpisania umowy, a następnie dokonanie refundacji udokumentowanych kosztów. Dodał również, że zakup biletów w późniejszym terminie groził wyższymi cenami u przewoźnika.

(akta kontroli str. 10-12, 205-206)

2. Nieterminowo przekazano sprawozdanie z realizacji zadania „Instytut jeszcze bardziej Poznański”. Zgodnie z § 9 ust. 3 pkt 2 umowy z 1 września 2020 r. Fundacja zobowiązana była do złożenia sprawozdania częściowego w terminie 14 dni od dnia zakończenia realizacji działań w danym roku kalendarzowym, tj. do 14 stycznia 2021 r. Termin realizacji zadania został określony na 31 grudnia 2020 r. zatem Fundacja powinna złożyć sprawozdania do 14 stycznia 2021 r., z kolei sprawozdanie to przedłożyła 1 lutego 2021 r., tj. 16 dni po terminie określonym w umowie.

(akta kontroli str. 513-522, 545-553)

Ówczesny Prezes Fundacji wyjaśnił m.in., że opóźnienie w złożeniu sprawozdania częściowego za 2020 rok wynikało z błędnego rozróżnienia trybów składania dwóch różnych sprawozdań - częściowego i końcowego. To drugie zgodnie z umową składa się 30 dni po terminie realizacji zadania, w związku z czym błędnie założył, że taki okres ma również zastosowanie do rozliczenia poszczególnych lat dotacji (...).

(akta kontroli str. 10-12, 378-384)

3. W dwóch przypadkach Fundacja dokonała zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji po terminach określonych w umowach, tj.:

— w przypadku dotacji na zadanie pn. „Udział w Visegrad Civil Society Influential Program organizowanym przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów” dokonała zwrotu kwoty 1,8 tys. zł 14 dni po terminie określonym w § 8 ust. 1 umowy z 1 kwietnia 2020 r.²⁸,

— w przypadku zadania pn. „Instytut jeszcze bardziej Poznański” dokonała zwrotu 7,3 tys. zł, w tym kwotę 7,2 tys. zł dokonała 30 dni po terminie określonym w § 9 ust. 3 pkt. 2 umowy z 1 września 2020 r.²⁹.

(akta kontroli str. 263, 303-313, 513-522, 554)

Ówczesny Prezes Fundacji wyjaśnił, że opóźnienie w zrealizowaniu przelewu na kwotę 1,8 tys. zł wynikało z błędnego przekonania, że zwrot środków następuje dopiero po zatwierdzeniu sprawozdania przez NIW i sprawdzeniu wszelkich niezbędnych dokumentów (tym samym potwierdzeniu wyliczonej samodzielnie kwoty zwrotu). Dodał również, że to była jedna z pierwszych dotacji pozyskanych przez Instytut z NIW-CRSO, więc zespół, w tym on, nie był biegły w obowiązkach wynikających z umów dotacyjnych, nawet jeśli były one wprost zawarte w dokumentach. Odnośnie do kwoty 7,2 tys. zł wyjaśnił m.in., że informował NIW o błędach, tłumacząc się z opóźnienia. Apelowal też o "odblokowanie" sprawozdania

²⁸ Tj. 14 maja 2020 r. zamiast do dnia 30 kwietnia 2020 r., co skutkowało zapłatą odsetek jak od zaległości podatkowych w kwocie 6 zł,

²⁹ Skutkowało to zapłatą odsetek w wysokości 50 zł.

tak, aby wprowadzić niezbędne korekty. Mimo tego, sprawozdanie nie zostało odblokowane, zaś wszystkie wyjaśnienia, materiały, informacje i pliki Instytut przesłał drogą mailową do NIW w lutym i w marcu. Ostatecznie, NIW otrzymał wszystkie niezbędne informacje i wówczas dokonano zwrotu pozostałych środków (we właściwej kwocie – 7 231,75 zł).

(akta kontroli str. 10-12, 378-384)

4. Niezgodnie z postanowieniami umowy o dotację, w tym z jej harmonogramem wydatków oraz niezgodnie z ewidencją księgową rozliczono część projektu „Instytut jeszcze bardziej Poznański” finansowanego ze środków z dotacji z NIW w ramach umowy nr PROO/1a/15/2020 z 1 września 2020 r., tj.:

4.1. W ewidencji księgowej projektu, w kosztach projektu 2022-1-1 – organizacja kongresu gospodarczego ujęto wynagrodzenie wypłacone dwóm koordynatorom projektu w łącznej wysokości 4,0 tys. zł (lista płac UKOR1/2022/05), pomimo iż winni oni być ujęci na koncie 2022-1-4 dotyczącym wynagrodzenia koordynatorów. W konsekwencji, ww. koordynatorom wypłacono wynagrodzenie przekraczające zaplanowane wartości, tj. w kwocie 79 tys. zł zamiast 75 tys. zł, co było niezgodne z harmonogramem wydatków przewidzianym w umowie o dotację.

(akta kontroli str. 378-747)

Ówczesny Prezes Fundacji wyjaśnił, że ww. lista płac dotyczy wypłaty dodatkowego wynagrodzenia dla koordynatorów projektów w łącznej wysokości 4,0 tys. zł i wynika ono z zapisów umów zawartych z obiema osobami. Wskazał, że dotyczy dodatkowej pracy, którą wykonały te osoby w związku z organizacją Poznańskiego Kongresu Gospodarczego. Przyznał ponadto, że koordynatorom projektów w 2022 roku wypłacono łącznie 79 tys. zł, jednak 75 tys. zł wypłacono w ramach realizacji działania nr 5 z wniosku ("Rozwój zarządzania Instytutem"), zaś 4 tys. zł w ramach działania nr 1 z wniosku ("Organizacja kongresu społeczno-gospodarczego"). W jego ocenie, wszystkie koszty zostały poniesione zgodnie z treścią wniosku, umowy i regulaminu konkursu, jak i całego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich.

(akta kontroli str. 10-12, 477-483)

Zeznał ponadto, że „Z tego co pamiętam opis działania i samego wydatku ściśle dotyczył organizacji kongresu i obejmował tyle elementów, że wynagrodzenie ww. koordynatorów może być wliczone w te działania. Nawet jeżeli wprost nie było wskazane że mogą tam być wynagrodzenia, moim zdaniem jest to wydatek jak najbardziej kwalifikowalny.” Dodał również, że nie był zadowolony z osoby, która wówczas zajmowała się kongresem (po miesiącu rozwiązano współpracę), więc część obowiązków przejęły właśnie te dwie osoby. Wskazał również, że wszystkie zadania w ramach umowy służyły realizacji zapisów wniosku i jego zawartości merytorycznej. Dodał, że nawet jeśliby uznać że zostało to źle zaksięgowane to merytorycznie wydatek ten był uzasadniony i związany z realizacją Poznańskiego Kongresu Gospodarczego.

(akta kontroli str. 10-12)

NIK zwraca jednak uwagę, że zgodnie z zapisami regulaminu konkursu (pkt 8.6.) nagrody, premie i inne formy bonifikaty rzeczowej lub finansowej dla osób zaangażowanych w realizację działań związanych z wykorzystaniem dotacji nie mogły być sfinansowane ze środków pochodzących z dotacji. Zatem ww. dodatkowe wynagrodzenie, wypłacone zostało na podstawie umów pomiędzy Instytutem a koordynatorami, ale niezgodnie z umową o dotację.

4.2. W sprawozdaniu z dotacji wykazano kwotę wydatków bieżących związanych z zakupem nieruchomości w wysokości 5,2 tys. zł, pomimo iż z ewidencji księgowej projektu wynikała kwota 2,1 tys. zł. Z kolei wydatki w łącznej wysokości 3,1 tys. zł³⁰ zostały zaliczone do wydatków inwestycyjnych projektu, które nie zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie. W konsekwencji, limit wydatków majątkowych przyznanych przez NIW został przekroczony o kwotę 3,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 1042-1116, 470-474, 1194-1249)

Ówczesny Prezes Fundacji wyjaśnił, że w ramach pozycji kosztorysowej nr 8 „Zakup nieruchomości - koszty dodatkowe” realizowanej w ramach działania nr 7 „Zakup nieruchomości (wraz z opłatami dodatkowymi: wycena, koszty notariusza etc.) na potrzeby zapewnienia siedziby Instytutu” zostały ujęte następujące koszty: rozszerzenie polisy ubezpieczenia lokalu – 0,7 tys. zł (polisa nr 1066773816), produkcja tabliczek promujących pozyskane dotacje na zakup lokalu – 0,4 tys. zł (faktura nr FV/333/2022), przeprowadzenie wyceny nieruchomości (operatu szacunkowego) – 1,0 tys. zł (faktura nr 1/07/2022), wymiana zamków – 1,0 tys. zł (faktura nr 142/2022), koszty notarialne 0,2 tys. zł, co łącznie daje kwotę 5,2 tys. zł, więc ta pozycja została rozliczona prawidłowo.

Wskazał, że kwota 5,2 tys. zł została faktycznie wydatkowana na poczet kosztów dodatkowych związanych z zakupem nieruchomości wg powyższej specyfikacji. Dodał, że z księgowego punktu widzenia część z nich została doliczona do wartości początkowej nieruchomości i rozksięgowana zostanie poprzez odpisy amortyzacyjne. W jego ocenie wszystkie rozliczone w dotacji wydatki mieszczą się w limicie wydatków.

(akta kontroli str. 10-12, 477-483)

Fundacja poniosła łącznie koszty w wysokości 5,2 tys. zł, niemniej jednak w ramach pozycji kosztorysowej nr 8 „Zakup nieruchomości - koszty dodatkowe” ujęto jedynie kwotę 2,1 tys. zł, która dotyczy: ubezpieczenia lokalu (0,7 tys. zł), wyprodukowania tabliczki (0,4 tys. zł) i wymiany zamków (1,0 tys. zł). Natomiast nie ujęto w niej kosztów sporządzenia operatu szacunkowego w wysokości 1,0 tys. zł i kosztów notarialnych w kwocie 2,1 tys. zł, które zostały zaliczone do wydatków majątkowych. Tak przyjęty sposób zaksięgowania kosztów związanych z zakupem nieruchomości nie jest zgodny z wnioskiem o dofinansowanie, gdyż przekracza przyznany przez NIW-CRSO limit wydatków majątkowych. W tym kontekście sprawozdanie z realizacji zadania zostało sporządzone niezgodnie z prowadzoną dla tego projektu ewidencją księgową wydatków.

4.3. W 2022 r. dwie faktury w łącznej kwocie 1,0 tys. zł dot. pobytu we wrześniu 2022 r. na Forum Ekonomicznym w Karpaczu sfinansowano w ramach działania 1 - Organizacja kongresu gospodarczego, który odbył się w dniach 20-21 października 2022 r. pomimo iż we wniosku o dofinansowanie w ramach tego działania nie przewidziano tego typu wydatków. Zatem sfinansowanie tego typu wydatku było działaniem niezgodnym z treścią zawartej umowy.

(akta kontroli str. 1042-1116, 1591-1593)

Ówczesny Prezes Fundacji wyjaśnił, że koszty związane z pobytem na Forum Ekonomicznym w Karpaczu były ściśle związane z organizacją Poznańskiego Kongresu Gospodarczego. Wskazał, że pobyt przedstawicieli Instytutu na tym wydarzeniu stanowił – jego zdaniem - doskonałą okazję do nabycia doświadczenia, nawiązania relacji biznesowych, a także do spotkania decydentów, polityków i innych istotnych uczestników życia społeczno-politycznego. Wszystkie te elementy

³⁰ dotyczące wyceny nieruchomości, wynagrodzenia notariusza, sporządzenia wniosku wieczystoksięgowego i wypisów aktu notarialnego.

niebagatelnie przyczyniły się do organizacji PKG 2022 na bardzo wysokim poziomie. W ocenie ówczesnego Prezesa, bez tego działania nie byłoby możliwe zorganizowanie Kongresu z takim rozmachem. Dodał również, że koszty te zostały zaaprobowane przez grantodawcę - Narodowy Instytut Wolności - w ramach rozliczenia i sprawozdania końcowego z przyznanej dotacji.

Zeznał ponadto, że pobyt na ww. wydarzeniu był inspiracją do zastosowania na Poznańskim Kongresie Gospodarczym Wskazał, że część osób z Fundacji nigdy nie uczestniczyła w takich wydarzeniach, więc chciał by zobaczyli, jak takie wydarzenie wygląda i jak można je zorganizować. Dodał również, że co najmniej jedną ważną osobę udało się zaprosić na kongres, co przełożyło się na jego wyższą jakość.

(akta kontroli str. 10-12, 477-478)

NIK nie podważa możliwości uczestnictwa przedstawicieli Instytutu na Forum Ekonomicznym, lecz źródło jego sfinansowania. We wniosku o dofinansowanie nie uwzględniono konieczności poniesienia takiego wydatku. Ponadto wniosek o dokonanie zmian w budżecie w tym zakresie również nie został do NIW złożony, zatem finansowanie takiego wydatku winno się odbywać ze środków własnych Fundacji a nie ze środków pozyskanych w ramach dotacji z NIW.

5. W 16 przypadkach, Instytut dopuścił do naruszenia terminów określonych w art. 32 oraz art. 38 pkt 1 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych³¹, a także art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych³² przy przekazywaniu zaliczek na podatek dochodowy (w łącznej kwocie 1,4 tys. zł) oraz składek ZUS (w łącznej kwocie 3,1 tys. zł) do właściwego urzędu skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zaliczki te i składki były pochodnymi od wynagrodzeń koordynatorów projektów: PROO/1a/15/2020, PROO/4/2020 i PROO/2a/2022, a opóźnienia wyniosły od 6 do 217 dni (w jednym przypadku wkraczały nawet poza rok budżetowy projektu).

Ówczesny Prezes Fundacji wyjaśnił, że nieterminowe płatności wynikały z przeoczenia, nadmiaru obowiązków albo błędów popełnionych przez biuro rachunkowe. Wskazał również, że obowiązek zapłaty odsetek nie powstał w żadnym przypadku, a w przypadku płatności podatku w roku następnym po zakończonej kontroli sporządzona zostanie korekta sprawozdania z dotacji oraz nastąpi zwrot dotacji i odsetek.

(akta kontroli str. 1624-1628, 3454-3466, 3479-3490)

Zgodnie z art. 32 oraz art. 38 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, płatnicy przekazują kwoty pobranych zaliczek na podatek w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrano zaliczki, na rachunek urzędu skarbowego. Z kolei, zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc nie później niż do 15 dnia następnego miesiąca - dla płatników składek posiadających osobowość prawną.

6. Niezgodnie z postanowieniami odpowiednich regulaminów konkursu PROO - 1a Edycja 2020 i PROO-4 Edycja 2020 Fundacja nie występowała do NIW o zgodę na dokonanie wydatków w ramach przesunięć poszczególnych pozycji budżetu (dotyczyło to odpowiednio kwot 2,1 tys. zł i 2,8 tys. zł), podczas gdy zmiany treści umowy (m.in. w zakresie budżetu) wymagały formy aneksu i miały być zgłaszane ze stosownym wyprzedzeniem uwzględniającym poszczególne etapy realizacji

³¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 2647, ze zm.

³² Dz. U. z 2023 r. poz. 1230, ze zm.

zadania. Fundacja ostatecznie otrzymała zgodę NIW na przesunięcia pomiędzy poszczególnymi pozycjami budżetu lecz dopiero po złożeniu sprawozdania z realizacji zadania, a nie przed dokonanyymi wydatkami.

(akta kontroli str. 2996-3454)

Z wyjaśnień ówczesnego Prezesa Fundacji wynika, że na dokonanie zmian uzyskali ostatecznie zgodę NIW, sprawozdanie z realizacji zadania zostało zatwierdzone, a kwoty do zwrotu wyniosły odpowiednio 111,33 zł i 19,78 zł.

(akta kontroli str. 479-483)

W ocenie NIK to na beneficjencie ciąży obowiązek przestrzegania zasad określonych w umowie zawartej z NIW i postępowania zgodnie z wytycznymi określonymi w regulaminach danych konkursów. Z kolei akceptacja uzyskana ze strony NIW na etapie składanego sprawozdania nie stanowi w tym przypadku żadnego uzasadnienia do dokonania wydatku bez wcześniejszego uzyskania zgody NIW.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Wniosek

- 1) zapewnienie rozliczania dotacji w terminach wynikających z zawartych umów,
- 2) realizowanie wydatków w wysokościach i terminach określonych w umowach o dotacje,
- 3) dokonanie zwrotu dotacji wydatkowanej niezgodnie z umową oraz z przepisami powszechnie obowiązującymi w łącznej kwocie 7,7 tys. zł³³,
- 4) zapewnienie dokonywania zmian w budżecie stosownie do wymogów regulaminów danych konkursów.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

³³ Kwota 2,7 tys. zł dotycząca zakupu biletów, kwota 4,0 tys. zł dotycząca dodatkowego wynagrodzenia dla koordynatorów projektu, kwota 1,0 tys. zł dotycząca Forum Ekonomicznego w Karpaczu.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 18 września 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
/-/ Sylwia Zakrzewska
Główny specjalista kontroli
państwowej

p.o. Dyrektor
/-/ Karolina Wirszyc - Sitkowska

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała p.o. Dyrektora Delegatury NIK z Poznaniu Karolina Wirszyc – Sitkowska.